

Nr 569.

Av herrar **Osterman** och **Ståhl**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 241, angående anslag till Statens sinnessjukhus: Avlöningar m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition, nr 241, angående anslag till Statens sinnessjukhus: Avlöningar m. m. inrymmes också förslag till omorganisation av det rättspsykiatriska undersökningsväsendet i vad rör icke häktade tilltalade. Bland annat föreslås inrättandet av följande befattningar vid de nya till de statliga sinnessjukhusen förlagda undersökningsstationerna: en överläkarejänst i lönegrad Eo 28 (Psykiatriska sjukhuset i Stockholm), sju överläkarejänster i lönegrad Eo 27 (Ulleråkers, Ryhovs, S:t Lars, S:t Jörgens, Mariebergs, Sidsjöns och Umedalens sjukhus), sex förste läkare i lönegrad Eo 28 (två vid Psykiatriska sjukhuset, en vid vardera Ulleråkers, Ryhovs, S:t Lars och S:t Jörgens sjukhus) samt slutligen två andre läkare i lönegrad Eo 26 (vid Psykiatriska sjukhuset). Det kan förutses, att dessa nya befattningar huvudsakligen komma att rekryteras från läkarkadern vid statens sinnessjukhus, i mindre utsträckning även från de stora kommunala sinnessjukhusen. Sålunda kan man räkna med, att överläkarbefattningarna till stor del komma att sökas och innehavas av förste läkare vid statens sjukhus, vilket innebär en i och för sig ej obetydlig åderlåtning av denna grupp på 19 befattningshavare. Härtill kommer, att fångvårdens rättspsykiatriska organisation för häktade (Kungl. Maj:ts proposition nr 240) kräver sex överläkare (två i lönegrad Eo 28 och fyra i lönegrad Eo 27). Den goda tillgången på andre läkare med lång tjänstgöringstid reducerar emellertid nackdelarna av den stora avgången av läkare från den egentliga sinnessjukvården.

Motsvarande läkartjänster inom den statliga sinnessjukvården äro ordinarie (ehuru också ett visst antal extra ordinarie andre läkare finnas). Lönegradsplaceringen är här: överläkare av 1:a klass, tillika sjukhuschef, A 29, överläkare av 2:a klass, tillika sjukhuschef, A 28, överläkare av 3:e klass A 27, förste läkare A 28, andre läkare A 26. För samtliga överläkare tillkommer förmånen av fri bostad inklusive lyse och värme. För de rättspsykiatriska överläkarna föreslås i stället hyresersättning med 3 000 kronor för den vid Psykiatriska sjukhuset anställde och 2 500 kronor för övriga som maximibelopp.

Det är ett känt faktum att sinnessjukläkarnas inkomster, som huvudsakligen utgöras av den kontanta lönen, äro låga i förhållande till de flesta andra läkar-

grupper. Lönesättningen av de nya läkartjänsterna skulle emellertid innan dessa uppförts på ordinarie stat innebära en sänkning med en löneklass i förhållande till motsvarande redan nu förefintliga befattningar. Härtill kommer, att möjligheterna till extra inkomster bli mindre än för övriga sinnessjukläkare, bland annat av det skälet, att rättspsykiaterna ej kunna påräkna privatpraktik i samma omfattning som den kliniskt verksamme sinnessjukläkaren. Vidare skulle sluttjänsten för de rättspsykiatriska befattningarna med ett undantag (Psykiatriska sjukhuset) komma att inordnas som extra ordinarie befattningar i den lägsta överläkarlönegraden.

De påpekade förhållandena torde medföra, att svårigheter uppstå vid besättandet av särskilt överläkartjänsterna med kompetenta läkare. Det måste å andra sidan sägas vara utomordentligt viktigt att till den nya organisationen knyts högt kvalificerade krafter, om den skall förvärva domstolarnas och allmänhetens förtroende.

Utvägen att göra de nya överläkarbefattningarna mera lockande genom att upptaga dem på ordinarie stat bör måhända icke väljas, innan den nya organisationens funktionsduglighet prövats i praktiken. Till dess obestridda förtjänster höra onekligen just en avsevärd anpassningsbarhet och elasticitet.

Mera tilltalande ter det sig då att med bibehållande av ifrågavarande befattningars karaktär av extra ordinarie uppflytta dem till en lönegrad, där de bli lockande och mera konkurrenskraftiga. I sitt yttrande över propositionen har också Sveriges läkareförbund framhållit, att den för överläkarna föreslagna löneställningen komme att få till följd, att dessa tjänster bleve övergångstjänster, som komme att övergivas av sina innehavare, så snart dessa kunde vinna befordran till bättre avlönade överläkartjänster. Detta skulle motverka ett av ändamålen med reformen, nämligen skapandet av en kår verkligt kompetenta rättsläkare. I likhet med Svenska psykiatriska föreningen ansåg sig läkarförbundet icke kunna godtaga en lägre löneställning för samtliga överläkare än A 29. Häremot kan anföras, att en viss differentiering av överläkartjänsterna kan anses rimlig i så måtto, att dessa vid de undersökningsstationer, där endast en läkare finnes, böra placeras en lönegrad lägre alltså i Eo 28, varigenom tre stycken passagetjänster skapas. En omprövning av samtliga läkartjänsters definitiva löneställning bör emellertid ske inom förslagsvis tre år.

En normal karriär inom det rättspsykiatriska undersökningsväsendet skulle alltså få följande utseende: andre läkare inom den egentliga sinnessjukvården (A 26), förste läkare vid rättspsykiatrisk station (Eo 28), överläkare i Eo 28, överläkare i Eo 29 (de två sistnämnda befattningarna förenade med hyresersättning).

Med avseende på hyresersättningens storlek är det önskvärt, att någon höjning kunde ske av den för landsortsstationernas överläkare föreslagna (2 500 kronor). I detta hänseende böra nämnda läkare jämföras med överläkaren vid statens anstalt för fallandesjuka (A 28), vilken åtnjuter hyresersättning med

2 700 kronor. Det torde vara svårt att i t. ex. Sundsvall eller Uppsala uppbringa en bostad för 2 500 kronor av en standard, som motsvarar läkarens ställning och är jämförlig med de bostäders, som ingå i hans kollegers inom den egentliga sinnessjukvården löneförmåner.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 241 ville besluta, att av de föreslagna rättspsykiatriska överläkarbefattningarna fem skola uppföras i lönegrad Eo 29 och tre i lönegrad Eo 28 samt att bostadsersättning skall utgå med 3 000 kronor till överläkaren vid Psykiatriska sjukhusets undersökningsstation och med 2 700 kronor till övriga.

Stockholm i april 1945.

Einar Osterman.

M. Ståhl.
